

Ernstig Overlastgevende Gezinnen (EOG)

De Utrechtse EOG-aanpak richt zich op overlastgevende gezinnen met politie- en justitiecontacten. Partijen uit de hulpverlenings- en justitieketen bepalen gezamenlijk de koers en voeren het plan van aanpak uit onder regie van een projectleider en gezinsmanager van de gemeente. De systeemgerichte, integrale aanpak moet de overlast die de gezinnen veroorzaken in hun woonomgeving doen stoppen, de criminele activiteiten van de gezinsleden verminderen en de situatie waarin de kinderen opgroeien verbeteren.

DOELSTELLING

- Verminderen overlastgevend en/of crimineel gedrag gezin(sleden).
- Verminderen negatieve voorbeeldfunctie en/of intimiderend of overlastgevend gedrag van gezin(sleden) in de buurt.
- Verbeteren van de situatie van kinderen in het gezin.

THEORETISCHE ONDERBOUWING

Er is geen theorie of conceptueel model. Er wordt gewerkt op basis van het oplossen van ervaren knelpunten. Op basis daarvan kunnen de effecten gemeten worden. Deze dienen als onderbouwing voor het voortzetten van de aanpak.

WERKZAME BESTANDDELEN

- Eén gezin, één plan, één regisseur - overlast, criminaliteit en zorg systeemgericht, intensief en integraal aangepakt vanuit een gedeelde visie.
- Strakke regie en procesbewaking vanuit de gemeente.
- Een drang- en dwangkader en directe consequenties voor het gezin bij niet meewerken; geen vrijblijvendheid.
- Goede informatie-uitwisseling en afstemming tussen betrokken partijen.
- Betrokken partijen committeren zich en zijn bereid beschikbare instrumenten in te zetten.

DOELGROEP EN CONTEXT

- Het gezin bestaat minimaal uit één ouder (volwassene) en een kind.
- Het gezin is fors intimiderend aanwezig in buurt of heeft een sterk negatieve voorbeeldfunctie/statuspositie die bedreigend is voor buurtbewoners.
- Er is sprake van forse criminaliteit door twee of meer gezinsleden.
- Ernstige en herhaaldelijke overlast door gezin op straat en/of voor de burens
- Eerder geboden hulp heeft onvoldoende resultaat of wordt niet geaccepteerd. Drang en dwang zijn noodzakelijk om problemen aan te pakken.

PROBLEEMANALYSE

De aanpak richt zich op gezinnen die zich in hun buurt onderscheiden van andere multiprobleem- en overlastgevende gezinnen, vanwege de ernst van hun criminele gedrag en de overlast die zij veroorzaken. De gezinnen drukken met hun gedrag een stempel op de buurt waar zij wonen. Door de combinatie van strafbare feiten, intimiderend gedrag, het veroorzaken van onrust en overlast was het voor afzonderlijke instanties niet goed mogelijk om het gezin zo te beïnvloeden dat veiligheid en leefbaarheid van de wijk verbeterden.

SAMENHANG EN INBEDDING

De aanpak wordt uitgevoerd vanuit het Veiligheidshuis. Partners vanuit justitie en hulpverleningsketens werken samen rondom het gezin. Zij richten zich op het gezin als geheel en de individuele leden daarbinnen. Er wordt gezorgd voor samenhang met de reguliere activiteiten van alle partijen op het gebied van de problematiek. In het bijzonder kan het huurrecht aangepast worden ingezet, wordt er gebruik gemaakt van de burgemeestersbrief, kunnen gebiedsverboden worden opgelegd evenals uithuisplaatsing van kinderen. Ook wordt er samengewerkt met de Belastingdienst en kunnen uitkeringen en kinderbijslag worden ingehouden.

TE VERWACHTEN EFFECTEN

- De woonoverlast, overlast op straat en de criminaliteit zijn afgenomen.
- De negatieve voorbeeldfunctie van het gezin is weggenomen.
- De situatie waarin kinderen opgroeien is verbeterd, jongeren zijn begeleid naar dagbesteding als scholing of werk.

BEWIJS EN ONDERZOEK

De aanpak is onderzocht door het Verwey-Jonker instituut. Van de bovenstaande doelstellingen zijn de bovenste twee bereikt. De situatie waarin kinderen opgroeien veelal niet. Dit zou bereikt kunnen worden door kinderen uit huis te plaatsen. Maar dit valt niet binnen het kader van dit project

MEETBARE DOELEN

Er zijn geen kwantitatieve doelen gesteld anders dan ‘afname’ of ‘verminderen’.

MEETBARE EFFECTEN

In de vierde fase van de aanpak vindt uitgebreide evaluatie plaats en worden de kwalitatieve en kwantitatieve effecten van de aanpak gemeten. Bij de kwantitatieve effecten worden meldingen in politiestructuren voor en na de aanpak vergeleken. De effecten op overlast en criminaliteit zijn (nog) niet te meten, maar de resultaten per gezin wel.

NEGATIEVE NEVENEFFECTEN

Van de aanpak zelf zijn geen negatieve neveneffecten te verwachten. Wel is het moeilijk om gezinnen vast te houden na afloop van de EOG-aanpak. Het gevaar bestaat dat ze na het traject uit beeld verdwijnen.

EVALUATIE

In de afsluitende fase 4 van de aanpak evalueert de gezinsmanager samen met het gezin de aanpak en de bereikte doelen.

OPZET EN UITVOERBAARHEID

De procedure binnen de EOG-aanpak bestaat uit vier fasen:

- Voorbereidende fase - de start van de aanpak
 - Melding vanuit diverse instanties
 - Toetsing aan criteria
 - Opvragen van feiten
 - Bijeenkomst partijen
 - Beslissing over de inzet van bijvoorbeeld een gezinsmanager
- Analyse en koersbepaling
 - Komen tot een gezamenlijke visie
 - Opstellen van een plan van aanpak
- Uitvoering en monitoring van de aanpak
 - De gezinsmanager vormt de spil

- Het gezin informeren over het plan van aanpak
- Huisbezoeken, regelen praktische zaken, motiveren en sanctioneren
- Afsluitende fase, evalueren en inbedden in reguliere aanpakken

COMPLEXITEIT

De aanpak is gemiddeld complex. Als er een projectleider met voldoende mandaat wordt ingezet, is het werkbaar. Partijen moeten wel hun afspraken nakomen en zich door elkaar in de kaart laten kijken en over de grenzen van hun eigen expertise heen kijken.

RANDVOORWAARDEN

In Utrecht is buiten de pilotfase geen extra capaciteit ter beschikking gesteld. De inspanningen moeten binnen de reguliere budgetten van de deelnemende partijen geleverd worden. Dat belemmert de uitvoering van de aanpak, door een tekort aan hulpverleners, wachtlijsten bij instanties en OM en bij de opsporing.

INSTRUCTIES

Er is een duidelijke handleiding voorhanden met formats van de reguliere organisaties.

OVERDRAAGBAARHEID

De aanpak is overdraagbaar. Er wordt een landelijke uitrol overwogen vanuit de directie Wonen, Wijken en Integratie (WWI).

KWALITEITSBORGING

Er is geen specifieke kwaliteitszorg aangegeven. Wel wordt er per gezin nazorg geboden binnen de organisaties waaraan het gezin wordt overgedragen.

MAATSCHAPPELIJKE DISCUSSIE

Niet bekend.